

П'янов В. Прощальний приліт / В. П'янов // Київ. – 1988. – № 3–4. – С. 6, 144–147.

Ротач П. Чи був «нормальним радянським письменником» Олесь Гончар? / П. Ротач // Полтавський вісник. – 2001. – 30 берез. – С. 10.

Рудницький Л. Олесь Гончар і українська діаспора / Л. Рудницький // Слово і час. – 1999. – № 4–5. – С. 68–72.

Світло щасливої зорі Олеся Гончара (До 80-річчя письменника) // Вітчизна. – 1998. – № 3–4. – С. 126–127.

Степаненко М. У його слові – «стеги, ясні зорі і тихі води України» : до 95-річчя Олеся Гончара / М. Степаненко // Зоря Полтавщини. – 2013. – 2 квіт. – С. 1, 3.

Сто струн. Олесь Гончар (03.04.1918 –14.07.1995) // Зоря Полтавщини. – 1999. – 26 серп. – С. 4.

Тарнашинська Л. Його Галактика. Кілька штрихів до портрета Олеся Гончара / Л. Тарнашинська // Жінка. – 1995. – № 10. – С. 4–5.

Тримбач С. Мовчить Собор... Олесеви Гончару виповнилося б 85 / С. Тримбач // Дзеркало тижня. – 2003. – 29 берез. – С. 17.

Цалик С. Подорож Олеся Гончара до Мадонни. З майбутньої книжки «Роліт і його славетні мешканці» / С. Цалик // Дзеркало тижня. – 2005. – № 27–28 (лип.) – С. 16.

46 років прожив письменник у славетному письменницькому будинку Роліт у Києві.

Шудря М. Гончар Олесь / М. Шудря // Українська культура. – 2000. – № 9–10. – С. 30.

Югов В. Час безсмертя (Літературні нотатки з приводу останніх нагород О. Гончара) / В. Югов // Голос України. – 2005. – 7 верес. – С. 8–9.

Юренко О. З берегів юності / О. Юренко // Добромисл. – 1997. – № 1–2. – С. 160–174.

Юрій Шевельов: «Думаю, що я правильно зробив» // Українська мова та література. – 2004. – Ч. 16. – С.10–11.

БІОГРАФІЯ (окремі сторінки)

*Доскіпливо питають – звідки ж таки:
з Полтавщини чи з Дніпропетровська?
І звідтам, і звідтам. Тато й мама
помирили. З козаків, звичайно.*

Гончар О. «Автобіографія»

*Моя філософія: роби людям добро!
Наука ця – від Бабусі. І – на все життя.*

14.06.1994 р., «Щоденники»

Степаненко М. І. Олесеві Гончару – 95 / М. І. Степаненко. – Полтава : ПП Шевченко Р. В., 2014. – 92 с.

Крупеня О. Олеся Терентійович Гончар (1918–1995) : матеріали до біографії / О. Крупеня // Українська мова та література. – 2017. – № 7–8. – С. 81.

Степовичка Л. Жінки-берегині Олеся Гончара / Л. Степовичка // Феномен Олеся Гончара в духовному просторі українства : зб. наукових статей. – Полтава, 2013. – С. 319–336.

Бондаревська Т. Хата, в якій «народжувалась душа»: [про дитинство О. Гончара: інтерв'ю племінниці письменника] / вів В. Неїжмак / Т. Бондаревська // Україна молода. – 2012. – 3 жовт. – С. 8–9 : фото.

Степаненко М. І. «...У вічнім протистоянні... минало життя» Олеся Гончара / М. І. Степаненко // Рідний край. – 2012. – № 2 (27). – С. 44–52.

Степаненко М. «Життя прожити – яке це велике і многотрудне мистецтво»: О. Гончар про самого себе, свій родовід, свою сім'ю / М. Степаненко // Укр. мова й літ. в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах. – 2009. – № 4. – С. 118–122.

Лешко У. Світ дитинства в духовній спадщині Олеся

Гончара / У. Лешко // Феномен Олеся Гончара в духовному просторі українства : зб. наукових статей. – Полтава, 2008. – С. 227–231.

Мельничук А. Берегиня Олеся / А. Мельничук // Порадниця. – 2017. – 27 лип. – С. 2–3.

Бокий І. «І ти, Валю»: [з дружиною В. Д. Гончар письменник прожив піввіку] / І. Бокий // Молодь України. – 2001. – 26 лип. – С. 4.

Бурлаков С. У Ломівці, під старим горіхом... : до 85-річчя від дня народження Олеся Гончара / С. Бурлаков // Слово Просвіти. – 2003. – Ч. 9. – С. 12.

До автобіографії. Із щоденникових записів, червень 1958 // Літературна Україна. – 1999. – 1 лип. – С. 2.

Добриніна Н. Олександра, сестра Олеся / Н. Добриніна // Слово Просвіти. – 2004. – Ч.13. – С. 11.

Довгаль С. Саша і Шура. Сестра Гончара і досі оберігає кімнатку, де він писав «Прапорonoсці» / С. Довгаль // Україна молода. – 2001. – 6 квіт. – С. 14.

Зобенко М. Провидіння : художньо-біогр. нарис : (Батьки. Сестра і брат. Рік у Ломівці. Епілог) / М. Зобенко // Вітчизна. – 2006. – № 1–2. – С. 130–142.

Зобенко М. Провидіння. Дніпропетровський період життя і творчості письменника / М. Зобенко // Дивослово. – 2003. – № 4. – С. 7–14.

Міщенко Д. Духовний пам'ятник матері / Д. Міщенко // Київ. – 1999. – № 1–2. – С. 132–134.

Нечипоренко М. Гончарі: Спогади рідної сестри О. Гончара Олександри Терентіївни Біличенко-Сови про родину, брата / М. Нечипоренко // Голос України. – 2002. – 13 груд. – С. 13; Голос України. – 2003. – 14 січ.

Погода Ю. Собори Олеся Гончара : [йдеться про батьків, близьких родичів письменника, окремо – про собори] / Ю. Погода // Іменем закону. – 2004. – № 14 (квіт.). – С. 7.

Переверзева О. Валентина Гончар: муза знаменосця / О. Переверзева // Женский журнал. – 2004. – № 1. – С. 108–113.

Степаненко Н. Невеселий полудень Олеся Гончара / Н. Степаненко // Вечірня Полтава. – 2013. – 3 квіт. – С. 5.

Бойко Л. Відьомські полювання на «Ватчині» / Л. Бойко // Вітчизна. – 1999. – № 11-12. – С. 111-125.

Цькування і переслідування О. Гончара. Доноси. «Анти-соборна» кампанія.

Коваль В. К. ... Як незнищений український собор / Коваль В. К. // Серце моє в колючому дроті : есе. Спогади. Документи / В. К. Коваль. – К., 2005. – С. 451-466.

Коваль В. Дорога до храму. З моїх прощальних етюдів / В. Коваль // Літературна Україна. – 1998. – 2 квіт. – С. 3.

Зокрема, про вечір з нагоди 50-річчя письменника, який відбувся після Пленуму ЦК КП України, і де було засуджено роман «Собор».

Панченко В. Після «Собору». Олесь Гончар: прихований трагізм долі / В. Панченко // День. – 2006. – 24 лют. – С. 8.; Дивослово. – 2007. – № 1. – С. 15-18.

Після опублікування твору розпочалося цькування автора. Та він вистояв. Невдовзі вийшов з друку «Циклон» та інші твори.

Пащенко В. Розгром «Собору» Олеся Гончара: передісторія конфлікту / В. Пащенко // Рідний край. – 2007. – № 1(16). – С. 104-110.

Тримбач С. Загибель богів. Автора «Собору» проголосили христопродавцем / С. Тримбач // День. – 1999. – 1 груд. – С. 7.

Чикирисов Ю. Затьмарений ювілей / Ю. Чикирисов // Літературна Україна. – 2002. – 28 берез. – С. 4.

Шевченко М. Тяжко гудуть дзвони соборні / М. Шевченко // Криниця. – 1995. – № 7-9. – С. 2-4.

Югов В. Час безсмертя (Літературні нотатки з приводу останніх нагород О. Гончара) / В. Югов // Голос України. – 2005. – 7 верес. – С. 8-9.

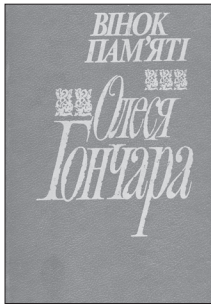
СПОГАДИ ПРО ПИСЬМЕННИКА

*Спогади про великих людей так
само корисні, як і їхня присутність*

Сенека

*І душа, мов ставок золотий,
Тільки спогадів хвилі по ній.*

В. Сосюра

Вінок пам'яті Олесея Гончара: Спогади. Хроніка / упоряд. В. Д. Гончар, В. Я. П'янов. – К. : Укр. письменник, 1997. – 453 с. : іл.

[Спогади земляків-полтавців] // Вінок пам'яті Олесея Гончара: Спогади. Хроніка / упоряд. В. Д. Гончар, В. Я. П'янов. – К., 1997. – С. 30, 37, 45, 61, 145, 168, 222, 231, 297, 361, 451.

Безхутрий М. Літа молодії. Спогади про Олесея Гончара / М. Безхутрий // Березіль. – 1996. – № 7–8. – С. 170–183.

Боденчук В. Олесь Гончар і «Молодь України»: спогади колишнього гол. ред. газети / В. Боденчук // Молодь України. – 2006. – № 20 (квіт.). – С. 23.

Бокий І. Іскри великого життя. Десять років без О. Гончара, але з О. Гончаром у серці / І. Бокий // Сільські вісті. – 2005. – 15 лип. – С. 3.

Спогади про зустрічі з письменником, зокрема, про подорож гоголівськими місцями на Полтавщині у вересні 1981 р.

Бакуменко О. З вогню натхненне слово... / О. Бакуменко // Культура і життя. – 2007. – 5 верес. – С. 3.

Бондаревська Т. Останнє побачення : [спогад про останню зустріч О. Гончара з бабусяю Єфросинією] / Т. Бондаревська // Укр. література в загальноосвітній школі. – 2011. – № 5. – С. 14–15.

Бондаревська Т. Незабутні зустрічі з Олесем Гончаром / Т. Бондаревська // Зоря Полтавщини. – 2008. – 9 січ. – С. 3.

Карпенко М. «Нащадки укрів, гей не розпрягайтесь, – для ваших коней ще дороги є !...» / М. Карпенко // Літературна Україна. – 2001. – 12 квіт. – С. 8.

Зустріч з письменником відбулася у травні 1969 р. на Прикарпатті після повені. Потім ці події ляжуть в основу роману «Циклон».

Коваль В. Хата. З моїх прощальних етюдів Олесеві Гончару : [дається фото хати, де народилася мама письменника, де жила баба Вустя і він сам] / В. Коваль // Літературна Україна. – 2000. – 11 трав. – С. 5.

Коваль В. Дорога до храму. З моїх прощальних етюдів / В. Коваль // Літературна Україна. – 1998. – 2 квіт. – С. 3.

Логвиненко М. Зоря його таланту / М. Логвиненко // Молодь України. – 1996. – 4 жовт. – С. 3.

Лубківський Р. Благословення від Гончара. Сторінка споминів / Р. Лубківський // Літературна Україна. – 2003. – 3 квіт. – С. 3.

Маландій О. На перехрестях душ. Портрети, спогади, листи / О. Маландій // Укр. мова й література в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах. – 2009. – № 1. – С. 104–112.

Мельничук А. Олесь Гончар: «Дякую Богові, що дав мені народитися українцем» / А. Мельничук // Сільські вісті. – 2005. – 14 лип. – С. 3.

Спогади про зустрічі і розмови 1995 р. Наведені деякі щоденникові записи.

Михайленко А. Космос і земля його душі : [розмова з В. Д. Гончар, дружиною письменника] / А. Михайленко // Молодь України. – 1998. – 2 квіт. – С. 3.

Миценко М. Людина, краса, єдиноклюство / М. Миценко // Вечірня Полтава. – 1998. – 3 квіт. – С. 4.

Навколо «Собору» : [уринок зі спогадів О. П. Ляшка, державного діяча] // Голос України. – 2000. – 4 квіт. – С. 12–13.

Орлова Н. Жив немов попереду всіх нас / Н. Орлова // Демократична Україна. – 1999. – 3 квіт. – С. 3.

П'янов В. Прощальний приліт / В. П'янов // Київ. – 1998. – № 3–4. – С. 6, 144–147.

Сизоненко О. «Не вбиваймо своїх пророків!» Із книги талантів. На Аскольдовій могилі / О. Сизоненко // Березіль. – 1999. – № 7–8. – С. 33–48.

Соколов В. Я живу на вулиці Олесея Гончара... Спогади письменника з Донбасу про зустрічі з О. Гончарем / В. Соколов // Літературна Україна. – 2000. – 11 трав. – С. 4.

Ткач М. Символічна маківка для Олесея Терентійовича. Епізод із небуденного часу / М. Ткач // Літературна Україна. – 1998. – 2 квіт. – С. 5.

Три зустрічі – три спалахи долі // Урядовий кур'єр. – 1998. – 15 серп. – С. 9.

Майстер народної творчості з Кобеляк М. Ф. Черненко про зустрічі і листування з письменником.

Федь А. Сто одна хвилина з Олесем Гончаром / А. Федь // Пам'ять століть. – 2000. – № 4. – С. 100–106.

Чуча О. Патріот рідної землі / О. Чуча // Зоря Полтавщини. – 1998. – 3 квіт. – С. 2.

Шудря М. Пророк у своїй державі / М. Шудря // Українська мова та література. – 1998. – № 15 (квіт.). – С. 1–3.

ЛИСТУВАННЯ

*Образ людини формується самим життям,
а життєвська психологія відкладається слідами листів...*

Л. Гінзбург

[Листи] – «найкраща з нагород

20.11.1984 р., «Щоденники»

Гончар О. Т. Листи / О. Т. Гончар. – К. : Укр. письменник, 2008. – 431 с. – (Б-ка Шевченківського комітету).

Листи до Олесея Гончара : у 2-х кн. / упоряд., автор передм., приміт. і комент. М. І. Степаненко. – К. : Сакцент Плюс, 2016. – Кн. 1. – 736 с.

Листи до Олеся Гончара : у 2-х кн. / упоряд., автор передм., приміт. і комент. М. І. Степаненко. – К. : Сакцент Плюс, 2016. – Кн. 2. – 736 с.

Юренко Ю. Друзі-письменники : док. розповідь / Ю. Юренко. – Полтава : Полімет, 2002. – 212 с.

Книга-розповідь у листах про життя і діяльність молодого покоління укр. письменників 1930–1941 рр. Зокрема, подано багато листів юного О. Гончара О. Юренку.

Юренко О. «З берегів юності» / О. Юренко // Добро-мисл. – 1997. – № 1–2. – С. 160–174.

Брилінський Д. Історія одного листування / Д. Брилінський // Літературна Україна. – 1998. – 2 квіт. – С. 3.

Галич В. Доля дарувала дві світлі зустрічі. Роздуми над листами Олеся Гончара / В. Галич // Київ. – 1999. – № 9–10. – С. 134–136.

Коваль В. З класиком на «дружеской ноге». Два листи Олеся Гончара до В. Коротича / В. Коваль // Літературна Україна. – 1998. – 1 жовт. – С. 7.

Коваль В. «Ніч без Олеся Гончара» / В. Коваль // Київ. – 2002. – № 1–2. – С. 119–131.

[Лист Григора Тютюнника з нагоди виходу роману «Собор»] // Вітчизна. – 1998. – № 3–4. – С. 127.

Гончар О. Лист до Шелеста / О. Гончар // Київ. – 1998. – № 3–4. – С. 147–148.

Мартинов В. Світло непогасної зорі. За листами Олеся Гончара / В. Мартинов // Літературна Україна. – 2001. – 17 трав. – С. 5.

Мазоха Г. З листування Олеся Гончара / Г. Мазоха // Київська старовина. – 2006. – № 3. – С. 153–160.

Оксюта Я. Захисник духовних скарбів / Я. Оксюта // Урядовий кур'єр. – 2008. – 9 лют. – С. 8–9.

Автор, земляк і однокурсник письменника, збирав і упорядковував епістолярій О. Гончара. В статті наведені уривки з його листів до високопосадовців про становище укр. мови в Україні.

Оксюта Я. Щире, відверте слово. Із епістолярної спадщини О. Гончара / Я. Оксюта // Київ. – 2005. – № 5. – С. 174–184.

Оксюта Я. Люди великого серця: листування О. Гончара і Д. Нитченка / Я. Оксюта // Київ. – 2003. – № 4. – С. 134–142.

ПОЛТАВЩИНА В ЖИТТІ ПИСЬМЕННИКА

*Родом, як відомо, я з полтавських країв,
ця земля мені дуже дорога...*

О. Гончар

*Дивовижна річ, чим ближче до рідних місць –
тим інші тут ніби й повітря,
і зелень, і балки, і дороги... Все хвилює.*

12.08.1966 р., «Щоденники»

*... Та хіба з чим зрівняти пахоці
полтавського степу, його повітря...*

29.06.1988 р., «Щоденники»

*... Випала нагода знов побувати в рідних кра-
ях полтавських... Легко тут дихається, ясні-
шають думки. Може тому, що опинився серед
рідних просторів, серед цих світлих, славних
річечок, адже Псел, як і Ворскла, – ріки мого
дитинства...*

З розмови на поч. 80-х рр.

*Він любив слухати солов'їв: може, їхні трелі
нагадували далекі дитячі літа, Солов'їну балку
на Полтавщині...*

В. П'янов

Гончар О. Гоголівськими шляхами / О. Гончар // Наука і культура. Україна 1981. Щорічник. – К., 1982. – С. 300–308.

Гончар О. [Записи за 10.08.1966 та 12.08.1966 рр. про перебування на Полтавщині] / О. Гончар // Щоденники : у 3-х т. / О. Гончар. – К., 2002. – Т. 1 (1943–1967) – С. 388–390.

Осташ Н. Л. Полтавщина Олесь Гончара крізь призму слова / Н. Л. Осташ // Феномен О. Гончара в духовному просторі українства : зб. наук. праць. – Полтава, 2013. – С. 254–259.

Він був землі полтавської великий син // Полтавська Думка. – 1998. – 3 квіт. – С. 7.

Матеріал про перебування О. Гончара у Мануйлівці 1961 р.

Требіна Н. Любов і усмішку взято в полтавському полі : до 80-річчя від дня народження О. Гончара / Н. Требіна // Молода громада. – 1998. – 3 квіт.

Віценя Л. «Що зробив Олесь Гончар для Кобеляк?» / Л. Віценя // Голос України. – 1997. – 28 січ. – С. 1, 5.

Кора В. Зоря ясна, зоря світанкова : [перебування письменника 1981 р. у Полтаві, відвідини сім'ї Даценків, родичів Ю. Кондратюка] / В. Кора // Молода громада. – 1998. – 3 квіт. – С. 7.

Лемеш В. Реліквія з сімейного фотоальбому / В. Лемеш // Літературна Україна. – 1999. – 1 лип. – С. 2.

Автор подає два маловідомі фото О. Гончара за 1 липня 1961 р.

Ротач П. У Мануйлівці, підписуючи «Собор» / П. Ротач // Полтавська Думка. – 1995. – 21 лип. – С. 2.

Література про творчість Олесь Гончара

*В творчості щось є справді
божественне, богонатхненне...*

05.10.1976, «Щоденники»

*У літературі, як і в житті, все
зрештою виникає з любові.*

*З любові до народу, до людини,
з любові до правди-істини.*

09.03.1981 р., «Щоденники»

*Я належу до тих письменників
котрі, майже завжди залишаються
невдоволені своєю роботою.*

Гончар О. «Письменницькі роздуми»

Гоян Я. Собор української душі: Літературний портрет Олеся Гончара / Я. Гоян. – К. : Веселка, 2003. – 62 с. – (Урок літератури).

Зокрема, автор згадує новели «На косі», «Кресафт», «Черешні цвітуть», «Модри Камень», «Літня ніч», «Геній в обмотках», «Чорний яр», «Ода тій хаті, що в снігах» та ін.

Коваль В. Життєва позиція / В. Коваль. – К. : Рад. письменник, 1981. – 224 с.

Про твори О. Гончара, С. 105, 120–130.

Неділько В. Я. Вивчення творчості Олеся Гончара : посібник для вчителів / В. Я. Неділько. – К. : Рад. школа, 1987. – 187 с. : [2 л.] іл.

Пащенко В. Гончарова правда про духовність і церкву / В. Пащенко. – Полтава : АСМІ, 2006. – 360 с.

У монографії аналізуються погляди О. Гончара на релігію, церкву, духовність, досліджуються окремі аспекти його боротьби за відродження духовних святинь українського народу.

Погрібний А. Олеся Гончар: Нарис творчості / А. Погрібний. – К. : Дніпро, 1987. – 242 с. : іл. – (Літературний портрет).

Про Олеся Гончара. Літературно-критичні статті, листи, етюди. – К. : Рад. письменник, 1978. – 430 с.

Семенчук І. Олеся Гончар – художник слова : дослідження / І. Семенчук. – К. : Дніпро, 1986. – 260 с.

Кульчий О. Гончар Олесь Терентійович (1918 – 1995) / О. Кульчий // Документальна скарбниця Шевченківських лауреатів / О. Кульчий. – К., 2013. – С. 78–79.

Барабаш Ю. Безперервність руху / Ю. Барабаш // Українські радянські письменники : збірник літературно-критичних матеріалів. – К., 1984. – С. 246–251.

Братан М. Олесь Гончар / М. Братан // Письменники Радянської України. Літературно-критичні нариси. – К., 1984. – Вип. 11. – С. 55–90.

Дончик В. Будівнича сутність краси. Людина і народ у прозі Олеся Гончара / В. Дончик // Творчий світ письменника. Літературно-критичні матеріали про творчість українських радянських письменників. – К., 1982. – С. 203–210.

Загребельний П. Світ Гончара / П. Загребельний // Творчий світ письменника. Літературно-критичні матеріали про творчість українських радянських письменників. – К., 1982. – С. 195–199; Україна і культура. 1978. – К., 1979. – С. 526–530.

Коваленко Л. На світових обширах / Л. Коваленко // Творчий світ письменника. Літературно-критичні матеріали про творчість українських радянських письменників. – К., 1982. – С. 211–212.

Про переклади творів письменника різними мовами.

Неділько В. Олесь Гончар «Прапорonoсці», «Собор» : [Творчість. Коротка біографія] / В. Неділько // Українська література. Посібник для старшокласників і абітурієнтів. – К., 1995. – С. 298–303.

Фащенко В. Новелістичний епос Олеся Гончара / В. Фащенко // В глибинах людського буття. Літературознавчі студії / В. Фащенко. – Одеса, 2005. – С. 413–437.

Поетичний світ Олеся Гончара // Там же, С. 553–580.

Дончик В. Осягнення гармонії / В. Дончик // Зупинені миті : статті, спогади, полеміка / В. Дончик. – К., 1989. – С. 103–128.

Зінченко Н. І. Романтичний герой у новелах О. Гончара

перших повоєнних років / Н. І. Зінченко // Феномен Олеся Гончара в духовному просторі українства : збірник наукових статей. – Полтава, 2013. – С. 131–136.

Погрібний А. Орбіти потужного слова // Українське слово. Хрестоматія з української літератури та літературної критики ХХ ст. : в 3-х кн. / А. Погрібний. – К., 1994. – Кн. 1. – С. 3–16.

Шумило М. Творчість людяна, прекрасна / М. Шумило // Силуєти. Статті / М. Шумило. – К., 1990. – С. 154–157.

Фащенко В. Оповідання про необхідність (новелістичний епос Олеся Гончара) / В. Фащенко // Література і сучасність : літературно-критичні статті. – К., 1986. – Вип. 19. – С. 22–32.

Фащенко В. Поетичний світ Олеся Гончара / В. Фащенко // Українські радянські письменники : збірник літературно-критичних матеріалів. – К., 1984. – С. 232–238.

Цвіт художнього слова Олеся Гончара. Символ зорі у творчості О. Гончара // Культура української мови. – К., 1990. – С. 213–219, 220–221.

Кривенко Г. «Нам не вистачає такої постаті, як Олеся Гончар...» : [з матеріалів «Круглого столу»] / Г. Кривенко // Молодь України. – 2011. – 19 квіт. – С. 1, 2–3.

Абліцов В. Його доля – виклик останній імперії / В. Абліцов // Голос України. – 1998. – 20 берез. – С. 13; 27 берез. – С. 13.

Галич В. Постать Олеся Гончара в контексті постмодернізму / В. Галич // Дивослово. – 2005. – № 2. – С. 53–57.

Гомон П. Гуманізм творчості завжди сучасний / П. Гомон // Дивослово. – 2002. – № 5. – С. 12–13.

Гуменний М. Ремарк і Гончар: типологія антивоєнного роману / М. Гуменний // Українська мова і література в школі. – 2000. – № 5. – С. 46–49.

Довженко О. Національний характер у романах Олеся Гончара / О. Довженко // Слово і час. – 2005. – № 12. – С. 63–68.

Єрмоленко С. Творчість Олеся Гончара і мовно-естетична культура сучасника / С. Єрмоленко // Дивослово. – 1998. – № 7. – С. 11–13.

Зелік О. Літературознавчі студії Олеся Гончара / О. Зелік // Рідний край. – 2004. – № 2. – С. 106–108.

Погрібний А. Олесь Гончар: початок пожиттєвого випробування. Ювілейне та полемічне напередодні 80-річчя від дня народження письменника / А. Погрібний // Літературна Україна. – 1998. – 26 берез. – С. 4.

Поповський А. Сакральний світ Олеся Гончара / А. Поповський // Рідний край. – 2013. – № 2 (29). – С. 80–85.

Ромашенко Л. Слов'янські літератури і творчість Олеся Гончара / Л. Ромашенко // Всесвітня література в середніх навчальних закладах України. – 1998. – № 4. – С. 52–53.

Про творчі перегуки у прозі О. Гончара і письменників слов'янського світу.

Сизоненко О. «Шелестить, чоботи, шелестить...» : [сучасне прочитання творів О. Гончара] / О. Сизоненко // Літературна Україна. – 1998. – 2 квіт. – С. 4.

Тисячна Н. Чому актуальний Гончар? / Н. Тисячна // День. – 2006. – 6 квіт. – С. 2.

Фащенко В. Людяність. Концепція людини в творчості Олеся Гончара / В. Фащенко // Літературна Україна. – 1999. – 7 січ. – С. 5.

ПРО ОКРЕМІ ТВОРИ

Виговська А. О. Моральний вибір в новелі О. Гончара «За мить щастя» / А. О. Виговська // Феномен Олеся Гончара в духовному просторі українства : збірник наукових статей. – Полтава, 2013. – С. 45–55.

Марко В. ...І вічна таїна слова (Шляхи аналізу худож-

нього твору в середній школі) : [зокрема, про оповідання «Соняшники»] / В. Марко // ...І вічна таїна слова : аналіз великого епічного твору : посібник для вчителя. – К., 1990. – С. 13–15.

Мелешко В. А. «Летять усміхнені птахи» О. Гончара: поетикальні особливості твору / В. А. Мелешко // Феномен Олеся Гончара в духовному просторі українства : збірник наукових статей. – Полтава, 2013. – С. 181–186.

Зобенко М. «Модри Камень». Ідея балету. Майже шість десятиріч тому в Ломівці була написана знаменита новела... / М. Зобенко // Літературна Україна. – 2005. – 7 квіт. – С. 7.

Жила С. «Меч – то сила, а пісня – то невмирущість». Вивчення новели Олеся Гончара «Фантазія місячної ночі». 8 клас / С. Жила // Українська література в загальноосвітній школі. – 2006. – № 11. – С. 21–24.

Осадчий В. Ще квіттям зйду я в полях України... : [про книгу «Поетичний пунктир походу»] / В. Осадчий // Слово Просвіти. – 2000. – Ч. 10. – С. 6.

Сивокінь Г. М. Школа і виховання дітей у літературі 70-х років. «Бригантина» О. Гончара / Г. М. Сивокінь // Від аналізу до прогнозу : літературно-художній пошук і позиція критика. – К., 1990. – С. 162–180.

«ЛЮДИНА І ЗБРОЯ»

*Написати цю книгу підказав мені мій
обов'язок перед товаришами, перед тими,
хто на зорі своєї юності, в розквіті сил
гинув на вогненних рубежах сорок
першого року, хто сьогодні приєднав би
свій голос до живих, що борються за мир
на планеті, щоб смертоносні хмари війни
не закривали горизонти.*

О. Гончар

*Він весь у зірницях, твій роман [«Людина і зброя»].
Весь нічний, спекотний. Це – рідкісний роман. Рід-
кісний на всю нашу і світову літературу.*

Є. Ісаєв

Гончар О. Уважному читачеві – на роздум : [автор про себе і автобіографічний твір «Людина і зброя»] / О. Гончар // Чим живемо. На шляхах до українського відродження / О. Гончар. – К., 1991. – С. 299–303.

Довженко О. Національний характер у романі О. Гончара «Людина і зброя» / О. Довженко // Феномен Олеся Гончара в духовному просторі українства : збірник наукових статей. – Полтава, 2008. – С. 148–154.

Бакуменко О. З вогню натхненне слово / О. Бакуменко // Культура і життя. – 2007. – 5 верес. – С. 3.

Бронзенко Т. Піднятися на вершину духовності (за романом О. Гончара «Людина і зброя») / Т. Бронзенко // Українська мова і література в школі. – 2006. – № 4. – С. 31–37.

Гай А. Собор нашої пам'яті: (до 75-річчя героїчної загибелі студбату на Київщині) / А. Гай // Літературна Україна. – 2016. – 4 серп. – С. 6.

Ковальчук О. Образ війни у прозі Олеся Гончара. Роман «Людина і зброя» / О. Ковальчук // Дивослово. – 2003. – № 5. – С. 46–47.

Лебідь Н. Автобіографізм роману О. Гончара «Людина і зброя» / Н. Лебідь // Рідний край. – 2010. – № 2 (23). – С. 215–218.

«ПРАПОРОНОСЦІ»

*Перший твір Гончара «Прапорonosці»,
прочитаний мною після війни, справив на
мене своєю правдою і своєю поетичною інто-
нацією, враження незабутнє.*

Ю. Бондарєв

*... Прочитав Вашу повість «Альпи»...
Не можу пройти мимо... яскравого явища
післявоєнної літератури, першої ластівки з
фронту в українській літературі.*

П. Вершигора, 1946

...роман реабілітаційний.

31.10.1989, «Щоденники»

Гончар О. Письменницькі роздуми (як писалися «Прапороносці») / О. Гончар // Твори : в 7-и т. / О. Гончар. – К., 1988. – Т. 6. – С. 654–666.

Коваль В. Шляхи прапороносців: роман О. Гончара у себе вдома і в світі : повість-есе / В. Коваль . – К. : Рад. письменник, 1985. – 296 с.: іл.

«Прапороносці» Олеся Гончара і зображення людини на війні: Матеріали творчої конференції. – К. : Дніпро, 1985. – 38 с.

Барабаш С. «Як дарунок долі...» (роман Олеся Гончара «Прапороносці») / С. Барабаш //...І вічна таїна слова: Аналіз великого епічного твору. Посібник для вчителя. – К., 1990. – С. 164–204.

Коваль В. І на весь білий світ / В. Коваль // Література і сучасність. – К., 1984. – Вип. XVII. – С. 112–138.

Олійник Б. Вартість неперехідна... / Б. Олійник // Творчий світ письменника. Літературно-критичні матеріали про творчість українських радянських письменників. – К., 1982. – С. 199–203.

Яновський Ю. «Голубий Дунай» / Ю. Яновський // Творчий світ письменника. Літературно-критичні матеріали про творчість українських радянських письменників. – К., 1982. – С. 193–194.

Данилюк С. Письменницьке слово про «Прапорonosців» / С. Данилюк // Культура і життя. – 2017. – 21 квіт. – С. 8.

Чікалін В. Хто вони, прототипи героїв «Прапорonosців» / В. Чікалін // Урядовий кур'єр. – 2004. – 31 груд. – С. 8.

Шевельов Ю. «Голубий Дунай» / Ю. Шевельов // Українська мова та література. – 2004. – № 16. – С. 7–9.

«СОБОР»

Книга вічна. Вона богонатхненна.

26.01.1971, «Щоденники»

*Щойно прочитав «Собор». Орлиний,
соколиний твір Ви написали, роман-набат!
З листа Григора Тютюнника*

*«Собор» відіграв знакове місце в суспільстві,
що розкладалося. «Собор» Гончара наблизив
народ до власної душі.*

В. Югов

*«Собор» зачіпає найважливіші проблеми
моралі і моральності, правди і лжі,
чесності і пристосуванства, нарешті
екології і ставлення до історії, до тих
матеріальних і духовних цінностей,
які надбало людство.*

С. Баруздин

Бернадська Н. Собор як символ духовної краси людини (за однойменним романом О. Гончара) / Н. Бернадська // Українська література / Н. Бернадська. – К., 1995. – С. 115–117.

Коваль В. К. «Собор» і навколо собору / В. К. Коваль //

Серце моє в колючому дроті : есе. Спогади. Документи. – К., 2005. – С. 7–278.

Коваль В. «Собор» і навколо собору / В. Коваль. – К.: Молодь, 1989. – 272 с.

Наєнко М. Незнищеність «Собору» / М. Наєнко // Одержимість: Критичні розвідки, портрети, відгуки. – К., 1990. – С. 103–112.

Проблеми духовного буття нації в романі О. Гончара «Собор» // Твір з української мови та літератури: посібник для старшокласників та абітурієнтів. – К., 1996. – С. 102–107.

Рябчук М. Риштування довкола «Собору» / М. Рябчук // Слово про Олеся Гончара. – К., 1988. – С. 533–540.

Сверстюк Є. Собор у риштуванні : [розділи з твору, критика, образи] / Є. Сверстюк // Українське слово. Хрестоматія з української літератури та літературної критики ХХ ст.: в 3-х кн. – К., 1994. – Кн. 1. – С. 50–67.

* * * * *

Білокінь С. Собори душ наших / С. Білокінь // Слово Просвіти. – 2014. – Ч. 42 (жовт.). – С. 12–13.

Буга К. Роман «Собор» Олеся Гончара. Урок 1. Собор як символ духовної краси людини. Представники старшого покоління в романі. Урок 2. Молоді трудівники міста і села / К. Буга // Українська мова та література. – 2008. – Ч. 3–4 (січ.). – С. 3–7.

Гаврильченко Н. Р. «Собор»: зв'язок історичного минулого із сучасністю / Н. Р. Гаврильченко // Все для вчителя. – 2009. – № 23–24. – С. 109–111.

Гриценко В. Роздуми про антигероя роману Олеся Гончара «Собор» / В. Гриценко // Дивослово. – 1998. – № 5. – С. 18–20.

Дворкін С. Проблема людської душі та совісті в романі О. Гончара «Собор» / С. Дворкін // Українська мова та література. – 1997. – № 5. – С. 3.

Динец П. Олеся Гончару за «Собор» пропонували застрелитися / П. Динец // Комсомольська правда. – 2013. – 3 апр. – С. 19.

Загарук О. Храм і соціум у романах О. Гончара «Собор» та П. Загребельного «Диво». (Урок-семінар) / О. Загарук // Українська мова та література в школі. – 2006. – № 4. – С. 25–30.

Кордонська А. В. Собор – символ духовної людини в однойменному романі О. Гончара / А. В. Кордонська // Вивчаємо укр. мову та літературу. – 2017. – № 13–14. – С. 48–55.

Корчак К. Собор як символ духовної краси людей. За романом О. Гончара «Собор» / К. Корчак // Українська мова й література в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах. – 2000. – № 4. – С. 117–118.

Кудрявцев М. Вивчаємо роман О. Гончара «Собор» / М. Кудрявцев // Українська література в загальноосвітній школі. – 2000. – № 2. – С. 10–17.

Мануйкін О. Не замулити джерела духовності (роман О. Гончара «Собор» у 11-му класі) / О. Мануйкін // Українська література в загальноосвітній школі. – 2000. – № 5. – С. 2–4.

Пашенко В. Розгром «Собору» О. Гончара: передісторія конфлікту / В. Пашенко // Рідний край. – 2007. – № 1(16). – С. 104–110.

Пашенко В. Руйнівники і будівничі: державна церковна політика через призму роману О. Гончара «Собор» / В. Пашенко // Рідний край. – 2005. – № 2 (13). – С. 145–152.

Пашенко В. Проблема руйнації церкви в романі «Собор» Олеся Гончара / В. Пашенко // Рідний край. – 2005. – № 1 (12). – С. 121–131.

Пінчук С. Кінець операції «Собор» / С. Пінчук // Літературна Україна. – 2011. – 31 берез. – С. 6–7.

Сагайдак Т. Руйнація свідомості в романі Олеся Гончара «Собор» / Т. Сагайдак // Українська література в загальноосвітній школі. – 2003. – № 8. – С. 46–48.

Серих С. Урок на тему «Актуальні проблеми сього-

дення в романі О.Гончара «Собор» / С. Серих // Вивчаємо українську мову та літературу. – 2004. – № 14. – С. 16–18.

Сівер Л. Краса і таємниця соборів: за романами В. Гюго і О. Гончара / Л. Сівер // Зарубіжна література. – 2010. – № 21–24. – С. 79–83.

Ювілей, якого не забули : [стенограма диспуту за романом «Собор» у Запорізькому педінституті 1968 р.] // Молодь України. – 2003. – 6 трав. – С. 4.

«ТВОЯ ЗОРЯ»

*Сьогодні по програмі «Время» передали,
що «Зоря» – в числі увінчаних лаврами!
Перемогу здобуто – наперекір усьому,
в т.ч. й анонімникам. І це перемога всієї
літератури... Оце вона, мить щастя!*

04.11.1982 «Щоденник»

*«Твоя зоря» дуже особиста книга.
Не можу сказати, що автобіографічна,
але в неї увійшли дороги для мене речі, я
сказав би, заповітні...*

О. Гончар

*Здоровим, віщим прозиранням у майбутнє
є його роман «Твоя зоря» – улюблене, вер-
шинне творіння Гончаревого генія.*

Н. Нікуліна

Гаврилов О. Енергія доброти : [в т.ч. про головних героїв твору О. Гончара «Твоя зоря»] / О. Гаврилов // Совість покоління : художньо-публіцистичні роздуми. – К., 1983. – С. 187–207.

Гуменна В. Історизм у романі «Твоя зоря» / В. Гуменна // Феномен О. Гончара в духовному просторі українства : зб. наукових праць. – Полтава, 2008. – С. 133–139.

Малиновська М. Світло рідної зорі / М. Малиновська // Слово про Олеся Гончара. – К., 1988, – С. 425–431.

Наєнко М. К. Сьогодні як пам'ять історії / М. К. Наєнко // П'ятиліття українського роману : літературно-критичний нарис. – К., 1985. – С. 24–28.

Зобенко М. Національне в романі «Твоя зоря» / М. Зобенко // Слово і час. – 1998. – № 4–5. – С. 12–15.

Оренчак О. Роман О. Гончара «Твоя зоря»: поетика психологізму / О. Оренчак // Феномен Олеся Гончара в духовному просторі українства : зб. наук. статей. – Полтава, 2013. – С. 241–249.

Яровий О. Сяйво українського серця («Твоя зоря» Олеся Гончара: перспективи розуміння / О. Яровий // Літературна Україна. – 2008. – 24 січ. – С. 7.

«ТРОНКА»

*Давно я не читав в українській літературі
такого справжнього твору. Скільки в ньому
сонця, поезії, радості і радощів життя!*

П. Козланюк

*«Тронка» посідає особливе місце, сказати
б можна, віхове місце в українській
літературі, як річ оригінальна,
новаторська не тільки за своїм змістом.*

Д. Павличко

*Яким світлим, яким багатонадійним і
радіним душа моя бриніла, коли я «Тронку»
перечитував.*

П. Тичина

Городнюк Н. «Тронка» Олеся Гончара як пасторальна утопія / Н. Городнюк // Українська мова та література. – 2001. – Ч. 17. – С. 5.

Лупан А. Тронка – таланга / А. Лупан // Творчий світ письменника. Літературно-критичні матеріали про творчість українських радянських письменників. – К., 1982. – С. 211–212.

«ЩОДЕННИКИ»

*Щирість, відкритість душі, сердечність,
доброта, любов – це те, що зімітувати
неможливо. Повертаючись до
щоденників О. Гончара, незмінно ловлю
себе на думці, що вірю авторові...*

П. Сорока

*Якби ж то було більше тих,
які читали щоденники О. Гончара,
ніж тих, котрим не до нього.*

В. Пена

Баришенко Л. «Дякую Богові, що дав мені народитися українцем...»: презентація «Щоденників» О. Т. Гончара. Колективний проект / Л. Баришенко // Вивчаємо українську мову та літературу. – 2007. – № 34 (груд.). – С. 28–36.

Бурбан В. «Книга Буття» українського письменника ХХ століття. «Щоденники» Олеся Гончара / В. Бурбан // Дзеркало тижня. – 2005. – 16 лип. – С. 16.

Возна М. Захист історичних пам'яток України, як одна зі складових духовного захисту нації у щоденниках та публіцистиці Олеся Гончара / М. Возна // Пам'ять століть. – 2007. – № 1. – С. 97–106.

Галич В. «Не в силі нічого забути, зректись». Щоденники Олеся Гончара воєнних літ / В. Галич // Вітчизна. – 2003. – № 7–8. – С. 143–150.

Гоян Я. «Дякую Богові, що дав мені народитися укра-

їнцем» : [Про «Щоденники»] / Я. Гоян // Слово Просвіти. – 2005. – Ч. 25 (черв.) – С. 11-12; Дивосвіт. – 2005. – № 3. – С. 11-12.

Кирилюк В. Свято живого слова Олеся Гончара: Незабутні / В.Кирилюк // Літературна Україна. – 2005. – 31 берез. – С. 1,7.

Мороз В. Голос епохи Олеся Гончара / В. Мороз // Освіта. – 2005. – 16-23 листоп. – С. 2.

Тараскевич П. Голос душі і серця. «Щоденник» О. Гончара / П. Тараскевич // Вивчаємо українську мову та літературу. – 2005. – № 30 (жовт.) – С. 2-6.

Сорока П. Мудрість доброти. Нотатки на берегах щоденника Олеся Гончара / П. Сорока // Слово Просвіти. – 2004. – Ч. 26. – С. 9-10.

СЦЕНАРІЇ ЗА ТВОРЧІСТЮ

Гащук Р. Собор душі Олеся Гончара (Літературно-музична композиція, присвячена О. Гончару) / Р. Гащук // Дивослово. – 2000. – № 4. – С. 51-55.

Загарук О. Храм і соціум у романах О. Гончара «Собор» та П. Загребельного «Диво» : (Урок-семінар) / О. Загарук // Українська мова і література в школі. – 2006. – № 4. – С. 25-30.

Хаустова С. Навчально-виховний захід: «Архітектура в романі Олеся Гончара «Собор» (11клас) / С. Хаустова // Українська література : навчально-методичний посібник. – Харків, 2007. – С. 83-89.

«Подвигу народному не померкнути повік»: сценарій композиції за творчістю О. Гончара // Народна армія. – 2010. – 10 груд. – (вкладка).

Росада К. Урок-диспут «Ти на землі – людина» (за романом Олеся Гончара «Собор») / К. Росада // Освіта. – 1999. – № 19-20. – С. 6.

Рубан Л. Будівничий соборів наших душ: учнівська

конференція, присвячена 90-річчю письменника / Л. Рубан // Дивослово. – 2008. – № 4. – С. 21–28.

Сергійчук З. «Олеся Гончар – письменник нашої доби». Читацька конференція / З. Сергійчук // Позакласний час. – 1998. – № 20. – С. 13–14.

Синьоока Г. Роман О. Гончара «Собор»: інсценізація уривків на уроці / Г. Синьоока // Всесвіт. література та культура в навчальних закладах України. – 2007. – № 1. – С. 31–34; Укр. література в загальноосвітній школі. – 2006. – № 6. – С. 34–37.

Собор душі Олеся Гончара // Свою Україну любіть... : літературно-музичні сценарії для шкіл. – Полтава, 2005. – С. 74–81.

Фурсова Л. «Мене війна веде все далі»: літературна композиція за фронтовими поезіями Олеся Гончара / Л. Фурсова // Українська література в загальноосвітній школі. – 2007. – № 5. – С. 54–56.

* * * * *

«Олеся Гончар»: кросворд // Освіта. – 1999. – № 39. – С. 3; 1998. – № 20–22 – С. 31; 1997. – № 23–24. – С. 15.

«Олеся Гончар»: літературний кросворд // Українська мова та література. – 1998. – № 15 (квіт.). – С. 8.

В'юн А. Кросворд «Олеся Гончар» / А. В'юн // Освіта України. – 2003. – 8 квіт. – С. 8.

УРИВКИ З ВІРШІВ, ВИСЛОВИ ПРО О. ГОНЧАРА

*Чарівник із полтавських земель,
З піднебесся людського огрому.
В тихім голосі, в слові твердому, –
Золотіло, мов родимка, – «ель».*

В. Забаштанський

Незрадженого слова і себе
Являє він стійку, відважну силу,
Узорюється в Україну милу,
У золотаву синь її небес.

В. Кочевський

Немає Майстра. Храм його стоїть
Там волі дух, там дихає блакить,
Там сонце – на калинові мости.
До нього нам – іти ще та іти..

В. Мирний

Як Вас любили всі, Олесю!
Здається, навіть вороги...
Бо Ви були як чисте плесо
Серед болотної нудьги.
Нехай покриють незабудки
Останній шлях, останню путь.
Щоб Ваші всі слова-набутки
Лишилися нам на незабудь...

О. Білаш

На толоку давно зійтись пора, –
Він кличе нас, як правда, яснолиций, –
З каміння розбрату не збудувать світлицю...
О, як нам зараз треба Гончара!

В. Кочевський

Буде він Собором височіти
На далекі і близькі світи,
І нова Вкраїна свіжі квіти
Не забуде сину принести.

П. Ротач

Нам лишилась
гнучким незаламаным скрепом,
Ваша совість – народна,
безсмертна, жива.

М. Костенко

«Олесь Гончар як письменник має далекоглядне око, непомильний слух і високопатріотичне серце».

П. Тичина, 1947 р.

«... Його новели – такі ж самі сильні, як і його більші речі...»

П. Тичина, 1947 р.

«Я хочу, щоб Ви знали, яка радість обгортає мене, коли мені довелося жити у той час, як живе на світі Олесь Гончар...»

О. Вишня (з листа, 11.07.1947 р.)

«Олесь Гончар. Справжній талант, чи втримається? Гадаю, що втримається і дасть для літератури багато хорошого. Він, безперечно, для літератури. Не спекулянт!»

О. Вишня

«... на небосхилі нашої літератури зійшла нова яскрава зоря, і це була Гончарова зоря»

П. Загребельний

«Письменник Олесь Гончар своєю творчістю, всією діяльністю зробив дуже багато для України. Стало це можливим завдяки його синівській любові до України».

В. Дончик